

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/71/2003

POLACY O PROPOZYCJI WCZEŚNIEJSZYCH WYBORÓW PARLAMENTARNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

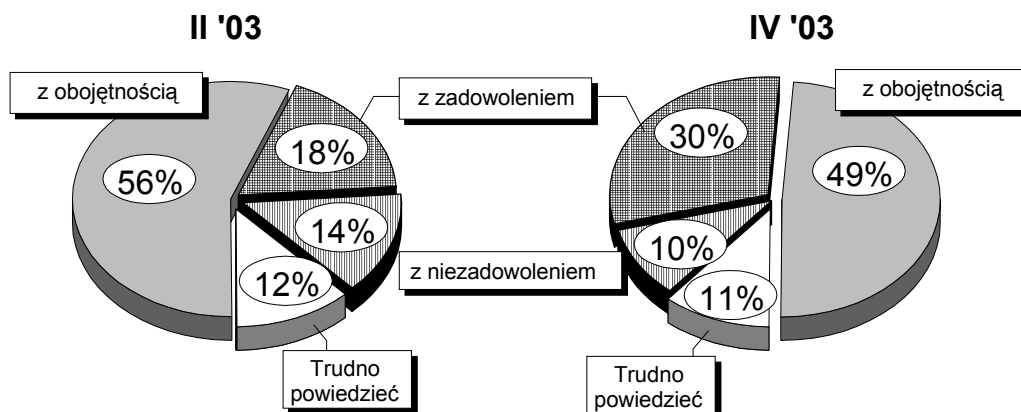
W kwietniu¹ po raz kolejny, a jednocześnie w niespotykanej wcześniej skali pogorszyły się notowania rządu i premiera. Systematycznie obniża się także poparcie dla SLD - najważniejszej z rządzących partii. Kwestia przyszłości rządu Leszka Millera stała się już nie tylko tematem dyskusji komentatorów sytuacji na scenie politycznej, ale także rozważań i propozycji składanych przez najwyższe władze w państwie - prezydenta i premiera. Szef rządu niedawno stwierdził, że po wejściu Polski do Unii Europejskiej „przydatna byłaby nowa demokratyczna legitymacja dla parlamentu i rządu”, a tym samym zaproponował skrócenie kadencji obecnego parlamentu i zakończenie działalności swego gabinetu. Zostały więc oficjalnie potwierdzone dotychczasowe dyskusje i spekulacje dotyczące nie najlepszej sytuacji premiera i rządu. Można sądzić, że płynąca z tak poważnego źródła propozycja wcześniejszych wyborów, czyli poniekąd dymisja z odroczonym terminem realizacji, mogła się przyczynić do pogorszenia opinii o rządzie.

Ankietowanym najczęściej jest obojętne, czy gabinet Leszka Millera będzie dalej urzędował czy też poda się do dymisji. Jednak w porównaniu z pomiarem sprzed dwóch miesięcy zmniejszył się odsetek osób deklarujących obojętność wobec dalszych losów tego rządu (z 56% w lutym do 49% obecnie).

Prawie co trzeci Polak (30%) deklaruje, że z zadowoleniem przyjąłby ustąpienie rządu Leszka Millera. W ciągu ostatnich dwóch miesięcy odsetek ankietowanych, których usatysfakcjonowałaby wiadomość o dymisji obecnej ekipy rządowej, zwiększył się o 12 punktów (z 18% w lutym do 30% w kwietniu). Liczba niezadowolonych z takiej ewentualności nieznacznie spadła (z 14% do 10%).

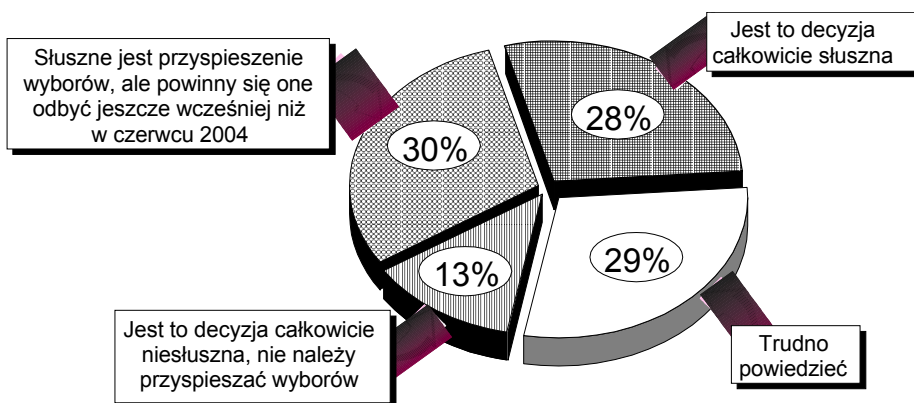
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (155) przeprowadzono w dniach od 4 do 7 kwietnia 2003 roku na liczącej 1229 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY WIADOMOŚĆ O USTĄPIENIU OBECNEGO RZĄDU PRZYJĄŁ(ĘŁA)BY PAN(I):

Ponad jedna czwarta Polaków uważa za słuszną zgłoszoną przez premiera propozycję przeprowadzenia wcześniejszych wyborów parlamentarnych w czerwcu 2004 roku. Nieco więcej badanych uważa, że sytuacja w kraju jest tak zła, że wybory te powinny się odbyć jeszcze wcześniej. Tylko co ósmy ankietowany jest zdania, że nie należy przeprowadzać wcześniejszych, niż przewiduje to kalendarz polityczny, wyborów do Sejmu i Senatu. Relatywnie dużo osób nie ma zdania w tej sprawie.

RYS. 2. PREMIER LESZEK MILLER ZAPROPONOWAŁ PRZEPROWADZENIE PRZYSPIESZONYCH WYBORÓW PARLAMENTARNYCH W CZERWCU 2004 ROKU. JAK PAN(I) OCENIA TĘ DECYZJĘ?

Należy podkreślić, że poparcie dla wcześniejszych wyborów ma miejsce w czasie, kiedy wyjątkowo dużo potencjalnych wyborców nie wie, na którą partię głosować.

Idea wcześniejszych wyborów cieszy się największym poparciem - co jest oczywiste - wśród przeciwników obecnego gabinetu. Ponad dwie trzecie spośród nich (68%) jest zdania, że wybory powinny odbyć się wcześniej, niż przewiduje ordynacja, przy czym najlichniesz grupa (41%) uważa proponowany przez premiera termin za zbyt późny i optuje za jeszcze wcześniejszymi wyborami.

Za przyspieszonymi wyborami do parlamentu w większości (56%) opowiadają się także zwolennicy rządu, jednak przeważają wśród nich ci, którzy uważają za słuszne przeprowadzenie głosowania w terminie proponowanym przez premiera. Co czwarty respondent popierający ten rząd jest w ogóle przeciwny przyspieszonym wyborom.

Tabela 1

Premier Leszek Miller zaproponował przeprowadzenie przyspieszonych wyborów parlamentarnych w czerwcu 2004 r. Jak Pan(i) ocenia tę decyzję?	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Jest to decyzja całkowicie słuszna	38	29	27	10
Słuszne jest przyspieszenie wyborów, ale powinny się one odbyć jeszcze wcześniej niż w czerwcu 2004	18	24	41	8
Jest to decyzja całkowicie niesłuszna, nie należy przyspieszać wyborów	25	11	11	11
Trudno powiedzieć	19	37	21	71

O politycznym charakterze opinii na temat propozycji prezydenta i premiera świadczą zróżnicowania ocen w zależności od deklarowanych poglądów politycznych. Badani o orientacji lewicowej najczęściej akceptują termin zaproponowany przez premiera, natomiast niemal połowa identyfikujących się z prawicą chciałaby jeszcze wcześniejszych wyborów.

Tabela 2

Premier Leszek Miller zaproponował przeprowadzenie przyspieszonych wyborów parlamentarnych w czerwcu 2004 r. Jak Pan(i) ocenia tę decyzję?	Deklarowane poglądy polityczne			
	lewicowe	centrowe	prawicowe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Jest to decyzja całkowicie słuszna	42	31	27	16
Słuszne jest przyspieszenie wyborów, ale powinny się one odbyć jeszcze wcześniej niż w czerwcu 2004	19	31	48	21
Jest to decyzja całkowicie niesłuszna, nie należy przyspieszać wyborów	21	13	10	10
Trudno powiedzieć	17	25	15	54

W elektoratach głównych ugrupowań sceny politycznej również przeważają głosy za propozycją premiera i przyspieszeniem wyborów. Koncepcja ta ma relatywnie najwięcej zwolenników w elektoracie SLD oraz - niewiele mniej - wśród wyborców PSL. W elektoratach pozostałych ugrupowań najliczniejsze grupy stanowią osoby opowiadające się za jeszcze wcześniejszym terminem nowych wyborów. Stosunkowo najczęściej za takim rozwiązaniem są potencjalni wyborcy LPR, PiS oraz PO. W porównaniu z innymi elektoratami wśród sympatyków SLD jest relatywnie najwięcej osób uznających, że nie zachodzą żadne okoliczności wymagające przeprowadzenia wcześniejszych wyborów - prawie co trzeci jest zdania, że powinny się one odbyć w normalnym terminie.

Tabela 3

Premier Leszek Miller zaproponował przeprowadzenie przyspieszonych wyborów parlamentarnych w czerwcu 2004 r. Jak Pan(i) ocenia tę decyzję?	Potencjalne elektoraty partii politycznych					
	SLD	PSL	PiS	LPR	PO	Samo- obrona
	w procentach					
Jest to decyzja całkowicie słuszna	43	41	34	32	30	27
Słuszne jest przyspieszenie wyborów, ale powinny się one odbyć jeszcze wcześniej niż w czerwcu 2004	11	37	49	50	45	39
Jest to decyzja całkowicie niesłuszna, nie należy przyspieszać wyborów	30	16	-	3	14	14
Trudno powiedzieć	16	6	17	15	11	20

Ponad połowa ankietowanych uważa za słuszną zgłoszoną przez premiera propozycję wcześniejszego rozpisania wyborów. Trzeba jednak zastrzec, że powyższe pytanie nie rozstrzyga kwestii, czy Polacy są za skróceniem kadencji obecnego parlamentu czy przeciw temu, ale czy i w jakim stopniu popierają decyzję premiera o przyspieszeniu wyborów. Można sądzić, że opinie badanych w sprawie ewentualnego przyspieszenia terminu wyborów parlamentarnych byłyby inne, gdyby za ogłoszoną publicznie propozycją skrócenia tej kadencji parlamentu nie stał autorytet prezydenta i premiera.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy wiadomość o ustąpieniu obecnego rządu przyjął(ęła)by Pan(i):
(%)

	z zadowoleniem	z obojętnością	z niezadowolaniem	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	49	10	11	1227
Płeć					
Mężczyźni	32	51	12	6	586
Kobiety	29	48	8	15	641
Wiek					
18-24 lat	26	52	11	11	190
25-34	34	52	7	8	222
35-44	28	49	12	10	211
45-54	35	47	9	8	273
55-64	25	53	10	12	143
65 lat i więcej	29	44	11	16	189
Miejsce zamieszkania					
Wieś	29	53	8	10	447
Miasto do 20 tys.	23	48	10	19	148
20-100 tys.	32	50	8	11	236
101-500 tys.	29	47	17	8	238
501 tys.i więcej mieszk.	41	44	9	7	159
Wykształcenie					
Podstawowe	26	49	7	18	323
Zasadnicze zawodowe	31	51	9	9	316
Średnie	32	50	11	8	461
Wyższe	36	42	15	7	124
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	37	40	18	5	72
Prac. umysł. niż. szczebla	30	52	6	11	115
Pracownicy fiz.- umysł.	34	49	10	7	92
Robotnicy wykwalifikowani	27	58	11	4	108
Robotnicy niewykwalifik.	31	58	4	7	46
Rolnicy	31	56	7	5	53
Pracujący na własny rach.	35	34	19	12	50
Bierni zawodowo					
Renciści	32	45	10	13	112
Emeryci	24	51	12	13	233
Uczniowie i studenci	31	51	11	7	118
Bezrobotni	33	47	6	14	162
Gospodynie domowe i inni	29	44	8	19	64
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	29	54	10	7	191
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	32	44	17	6	97
sekt. pryw. poza rolnict.	34	50	8	8	191
prywatnym gosp. rolnym	29	58	6	6	59
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	36	47	7	10	194
300-399	33	53	3	11	104
400-599	26	56	9	9	202
600-800	32	43	14	10	179
Powyżej 800 zł	28	52	16	4	158
Ocena własnych war. mater.					
Złe	36	45	7	12	420
Średnie	28	53	9	11	548
Dobre	27	49	16	8	259
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	37	46	6	11	77
Raz w tygodniu	31	51	9	10	648
1-2 razy w miesiącu	28	49	14	9	144
Kilka razy w roku	31	50	10	9	220
W ogóle nie uczestniczy	24	45	14	17	136
Poglądy polityczne					
Lewica	22	44	26	8	266
Centrum	27	61	6	7	350
Prawica	53	36	6	5	277
Trudno powiedzieć	22	52	5	21	335

Tabela 2. Premier Leszek Miller zaproponował przeprowadzenie przyspieszonych wyborów parlamentarnych w czerwcu 2004 r. Jak Pan(i) ocenia tę decyzję?
 1 - Jest to decyzja całkowicie słuszna; 2 - Słuszne, jest przyspieszenie wyborów, ale powinny się one odbyć jeszcze wcześniej niż w czerwcu 2004;
 3 - Jest to decyzja całkowicie niesłuszna, nie należy przyspieszać wyborów (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	30	13	29	1224
Płeć					
Mężczyźni	33	34	12	21	582
Kobiety	24	25	14	36	642
Wiek					
18-24 lat	21	27	20	32	190
25-34	25	36	13	25	221
35-44	32	28	13	28	210
45-54	29	33	12	27	273
55-64	35	28	11	26	142
65 lat i więcej	28	24	11	36	190
Miejsce zamieszkania					
Wieś	24	31	12	33	447
Miasto do 20 tys.	31	20	8	41	148
20-100 tys.	29	30	13	28	236
101-500 tys.	31	31	15	23	235
501 tys. i więcej mieszk.	31	30	21	17	159
Wykształcenie					
Podstawowe	20	24	13	43	324
Zasadnicze zawodowe	29	27	15	29	315
Średnie	31	34	12	23	460
Wyższe	38	35	13	14	124
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	30	40	17	13	72
Prac. umysł. niż. szczebla	35	31	7	27	114
Pracownicy fiz.- umysł.	30	24	17	29	91
Robotnicy wykwalifikowani	32	30	14	24	108
Robotnicy niewykwalifik.	40	18	10	33	46
Rolnicy	35	35	6	25	53
Pracujący na własny rach.	31	28	21	20	50
Bierni zawodowo					
Renciści	17	35	13	35	113
Emeryci	32	27	10	31	233
Uczniowie i studenci	19	34	21	27	118
Bezrobotni	23	28	13	37	162
Gospodynie domowe i inni	24	25	17	34	64
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	32	32	12	24	190
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	29	38	15	18	96
sekt. pryw. poza rolnict.	35	24	13	28	191
prywatnym gosp. rolnym	35	33	7	26	59
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	25	35	8	32	194
300-399	31	24	13	32	103
400-599	27	34	14	25	202
600-800	28	28	19	25	179
Powyżej 800 zł	38	30	14	18	158
Ocena własnych war. mater.					
Złe	24	31	13	32	420
Średnie	30	28	12	30	547
Dobre	32	31	16	21	258
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	23	29	12	36	77
Raz w tygodniu	28	30	12	29	648
1-2 razy w miesiącu	36	24	14	26	144
Kilka razy w roku	24	36	13	27	219
W ogóle nie uczestniczy	32	21	18	30	135
Poglądy polityczne					
Lewica	42	19	21	17	265
Centrum	31	31	13	25	349
Prawica	27	48	10	15	276
Trudno powiedzieć	16	21	10	54	335